

निर्वाचन पर्यवेक्षण नीति, २०७४

निर्वाचन आयोगबाट स्वीकृत मिति:- २०७४/५/३० गते

प्रस्तावना :

निर्वाचनको क्षेत्रमा अनुभव र प्रतिष्ठा आर्जन गरेका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्था तथा व्यक्तिहरूबाट आयोगद्वारा स्थापित मापदण्ड अनुसारको पर्यवेक्षण गराई निर्वाचन प्रणाली र प्रक्रिया अझ चुस्त बनाई निर्वाचनको स्वतन्त्रता, निष्पक्षता र विश्वसनियता अभिवृद्धि गर्नको लागि निर्वाचन आयोगले प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन पर्यवेक्षण नीति, २०७४ बनाएको छ ।

१. **उद्देश्य** : निर्वाचनलाई स्वच्छ, स्वतन्त्र र विश्वसनीय ढङ्गले सम्पन्न गर्नको लागि कानूनले निर्धारण गरेका प्रक्रिया र मापदण्डहरूको पालना भएको कुरा पर्यवेक्षणको माध्यमबाट समेत परीक्षण गर्ने मुख्य लक्ष्य रहेको छ । यस नीतिका उद्देश्यहरू देहायबमोजिम रहेका छन् :-

- १.१ निर्वाचन परिणामको स्वीकार्यतालाई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा विश्वसनीय बनाउने र गोप्य मतदान बाहेकका निर्वाचनका अन्य प्रक्रियाहरूलाई पारदर्शी बनाउने,
- १.२ निर्वाचन प्रक्रियाका मुख्य सरोकारवालाहरूसँग समन्वय र सहभागिता प्रवर्द्धन गर्ने,
- १.३ क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा आयोगको छवि प्रवर्द्धन गरी आपसी सम्बन्धलाई विस्तार एवं सवलीकरण गर्ने,
- १.४ पर्यवेक्षणमा संलग्न संस्था एवं पर्यवेक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- १.५ पर्यवेक्षण कार्यलाई प्रभावकारी नियमनद्वारा व्यवस्थित र मर्यादित बनाउने ।

२. **नीति** : उल्लेखित उद्देश्य प्राप्तिका लागि देहाय बमोजिमका नीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ :

- २.१ संविधान र प्रचलित संघीय कानून बमोजिम निर्वाचनहरूको आवश्यकता अनुसार पर्यवेक्षण गराउने,
- २.२ प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचनका विभिन्न प्रकृयाहरूमा पर्यवेक्षकहरूबाट पर्यवेक्षण गराउने ।

३. **रणनीति** : निर्वाचन पर्यवेक्षणको लागि देहायका रणनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ :

- ३.१ निर्वाचन पर्यवेक्षणमा संलग्न हुने पर्यवेक्षण संस्था तथा पर्यवेक्षकहरू र आयोगको जनशक्तिको क्षमता विकास गरिनेछ ।
- ३.२ निर्वाचनमा भाग लिने राजनीतिक दलहरू, निर्वाचनसम्बन्धी कार्यमा संलग्न संस्था एवं पर्यवेक्षकहरू, विकासका साभेदार संस्थाहरू, नागरिक समाज, आमसञ्चार र अन्य सम्बद्ध पक्षहरूसँग आवश्यकता अनुसार समन्वय गरिनेछ ।
- ३.३ पर्यवेक्षणको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न निर्वाचन पर्यवेक्षणलाई समावेशी तथा सहभागितामूलक बनाईने छ ।
- ३.४ पर्यवेक्षणको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक, वित्तीय एवं मानवीय श्रोत साधनको उचित व्यवस्थापन गर्न सहकार्य गरिनेछ ।
- ३.५ पर्यवेक्षणको कार्यलाई सात वटै प्रदेशका सबै स्थान तथा क्षेत्रमा सहज र व्यापक बनाईनेछ ।
- ३.६ पर्यवेक्षणमा संलग्न हुने संघ/संस्था तथा व्यक्तिलाई पर्यवेक्षणको लागि राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा कायम रहेका मापदण्ड, आयोगले बनाएको आचार संहिता र आफूले गरेको कामप्रति पूर्ण जवाफदेही तुल्याईनेछ ।
- ३.७ सार्क क्षेत्र लगायत अन्य मित्र राष्ट्रका निर्वाचन व्यवस्थापनसम्बन्धी निकायहरू एवं क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सञ्जालसँग आयोगको सम्बन्धलाई विस्तार एवं सुदृढीकरण गरिनेछ ।
- ३.८ पर्यवेक्षणलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेही बनाउनको लागि सम्बन्धित संघ संस्थाहरूलाई संबन्धन (Accreditation) गरी अनुमतिको व्यवस्था गरिनेछ । यसरी अनुमतिको व्यवस्था गर्दा संस्थाको

उद्देश्य सुशासन, लोकतन्त्र, निर्वाचन, मानव अधिकार र शान्ति प्रवर्द्धन हुनु पर्ने कुरालाई मुख्य आधार मानिनेछ ।

३.९ यस नीतिको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन आयोगबाट गरिनेछ ।

४. **कार्यनीति** : निर्वाचन पर्यवेक्षणको लागि उल्लिखित नीति अर्न्तगत देहायका कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ ।
- ४.१ आयोगका कर्मचारीहरूको क्षमता विकासको आवश्यकता पहिचान गरी उपयुक्त तालिम तथा अध्ययन भ्रमण र पर्यवेक्षणमा संलग्न गराउने ।
- ४.२ पर्यवेक्षण गर्ने संस्थाहरूलाई निर्वाचनसँग सम्बन्धित नीति, प्रक्रिया र आचार संहिताको बारेमा स्पष्ट गराउन अभिमुखीकरणको व्यवस्था गर्ने ।
- ४.३ पर्यवेक्षण गर्ने संघ संस्थाले निर्धारित विषयवस्तुमा आधारित भई पर्यवेक्षकहरूलाई अभिमुखीकरण गराउने ।
- ४.४ पर्यवेक्षण गर्ने संस्थाहरूलाई पर्यवेक्षणसँग सम्बन्धित विषयमा आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउने ।
- ४.५ पर्यवेक्षकहरूको व्यवस्थापन गर्न आयोगमा उपयुक्त संयन्त्रको व्यवस्था गर्ने, उक्त संयन्त्रमा आवश्यकता अनुसार नेपाल सरकारका सम्बद्ध निकाय, नागरिक समाज तथा विकास साभेदार एवं आम सञ्चार क्षेत्रका प्रतिनिधिहरू समेत सहभागी गराउने ।
- ४.६ पर्यवेक्षणसम्बन्धी आवश्यक सूचना, परिचय पत्र तथा सम्बन्धन प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न एकद्वार नीति अवलम्बन गरी निर्वाचन पर्यवेक्षण स्रोत केन्द्रको स्थापना गर्ने ।
- ४.७ पर्यवेक्षकलाई आचार संहिता पालना गराउन, अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षकहरूलाई प्रवेष्टाज्ञा उपलब्ध गराउन, आगमन सहजीकरण गर्न र पर्यवेक्षकको सुरक्षा प्रवन्ध गर्न सम्बद्ध निकायहरूबीच समन्वय गर्ने ।
- ४.८ अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षणका लागि संघ/संस्थाहरूलाई आमन्त्रण गर्दा सकभर सबै महादेशीय प्रतिनिधित्व हुने गरी आमन्त्रण गर्ने ।
- ४.९ पर्यवेक्षणमा सहभागिताका लागि सम्बद्ध राष्ट्रहरूलाई नेपालमा रहेका विदेशी नियोग तथा विदेश स्थित नेपाली नियोगहरू मार्फत आवश्यकता अनुसार आमन्त्रण गर्ने ।
- ४.१० पर्यवेक्षणमा सरिक हुने सार्क क्षेत्रका निर्वाचन व्यवस्थापन निकायहरूको सहभागिताका लागि आर्थिक श्रोतको व्यवस्था गरी आमन्त्रण गर्ने ।
- ४.११ निर्वाचनका दिन मतदान कार्यको अवलोकनका लागि नेपालस्थित संयुक्त राष्ट्र संघ तथा यस अर्न्तगतका अन्तर्राष्ट्रिय संस्था एवं कूटनीतिक नियोगका प्रतिनिधिहरूलाई आवश्यकता अनुसार आग्रह गर्ने ।
- ४.१२ मुलुक भित्रका ख्यातिप्राप्त विज्ञलाई निर्वाचनको दिन मतदान कार्यको अवलोकनका लागि आमन्त्रण गर्ने व्यवस्था गर्ने ।
- ४.१३ पर्यवेक्षण गर्ने संघ/संस्थाहरूलाई अनुमति दिँदा सबै वर्ग, लिङ्ग, क्षेत्र र समुदायको सहभागितालाई सुनिश्चित गराउने नीति तथा कार्यक्रमलाई समेत आधार मान्ने ।
- ४.१४ पर्यवेक्षणको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक, वित्तीय एवं मानवीय श्रोत साधनको व्यवस्थापनका लागि आयोगले विकास साभेदार निकाय समेतसंग आवश्यकता अनुसार सहयोग लिने ।
- ४.१५ पर्यवेक्षणमा संलग्न हुने संस्थाहरूले संचालन गर्ने पर्यवेक्षण सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र परिणाममूलक बनाउन आयोगमा भएका अनुभव प्राप्त श्रोत व्यक्तिलाई समेत संलग्न गराउन सहकार्य गर्ने ।
- ४.१६ आयोगबाट अनुमति पाएका संस्थाले अन्तर्राष्ट्रिय संस्थासँग सहकार्य गर्दा आयोगबाट सम्बन्धन प्राप्त संस्थासँग मात्र गर्न सक्ने । सहकार्य गर्दा दुई संस्थाहरूबीच भएको समझदारी पत्र (MoU) को प्रतिलिपि आयोगमा पेश गर्ने,
- ४.१७ आयोगले लागु गरेको पर्यवेक्षण आचार संहिता सम्बन्धित संस्थाले अनिवार्य रूपमा पालना गर्नु पर्ने ।
- ४.१८ आयोगले आचारसंहिता तर्जुमा गर्दा अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरूलाई समेत आधार लिने ।

- ४.१९ पर्यवेक्षक संस्था वा व्यक्तिहरूबाट आयोगको नीति, नियम र पर्यवेक्षण आचार संहिता उल्लंघन गरेमा त्यस्ता संस्थालाई उपलब्ध गराइएको अनुमति खारेज गरी नकारात्मक सूची तयार गरी अभिलेख राख्ने ।
- ४.२० निर्वाचन व्यवस्थापन गर्ने निकायहरूको क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संजालहरू एवं संयुक्त राष्ट्रसंघ र निर्वाचन व्यवस्थापनको क्षेत्रमा काम गर्ने प्रतिष्ठित संघ/संस्थाहरू सँग निर्वाचन पर्यवेक्षणको अनुभव आदान प्रदान गरी आयोगको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धलाई सुदृढ गरी विस्तार गर्दै जाने ।
- ४.२१ सार्क क्षेत्र तथा अन्य मित्र राष्ट्रहरूमा सम्पन्न हुने निर्वाचनमा पर्यवेक्षण गर्न पर्यवेक्षकहरू खटाउने ।
- ४.२२ विदेशी नागरिकहरूलाई निषेधित क्षेत्र भनी तोकेका स्थानहरूमा पर्यवेक्षणको लागि निषेध गर्ने ।

प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन पर्यवेक्षण निर्देशिका, २०७४

निर्वाचन आयोगबाट स्वीकृत मिति २०७४/०५/३० गते

प्रस्तावना : प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ मा गरिने पर्यवेक्षणलाई व्यवस्थित र मर्यादित बनाउनुका लागि पर्यवेक्षण सम्बन्धी कार्याविधि तयार गर्ने, पर्यवेक्षण संस्थालाई अनुमति तथा सम्बन्धन प्रदान गर्न निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा ६ सोही ऐनको दफा ५० ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी निर्वाचन आयोगले यो निर्देशिका जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

- (१) **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस निर्देशिकाको नाम “प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन पर्यवेक्षण निर्देशिका, २०७४” रहेको छ ।
(२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
- (२) **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा :
(क) “आयोग” भन्नाले संविधानको धारा २४५ बमोजिमको निर्वाचन आयोग सम्झनु पर्छ ।
(ख) “एकाई” भन्नाले यस निर्देशिकाको दफा ९ बमोजिमको निर्वाचन पर्यवेक्षण व्यवस्थापन एकाई सम्झनु पर्छ ।
(ग) “निर्वाचन” भन्नाले प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्यको निर्वाचन सम्झनुपर्छ र सो शब्दले उप निर्वाचनलाई समेत जनाउँछ ।
(घ) “निर्वाचन अधिकारी” भन्नाले जिल्ला निर्वाचन कार्यालयको प्रमुखलाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले क्षेत्रीय निर्वाचन कार्यालयको प्रमुखलाई समेत जनाउदछ ।
(ङ) “निर्वाचन अधिकृत” भन्नाले निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा १९ बमोजिम नियुक्त भएको मुख्य निर्वाचन अधिकृत र निर्वाचन अधिकृतलाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सहायक निर्वाचन अधिकृतलाई समेत जनाउदछ ।
(च) “पर्यवेक्षक” भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम पर्यवेक्षण गर्न अनुमति प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
(छ) “पर्यवेक्षण आचार संहिता” भन्नाले निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा ६ को प्रयोजनको लागि आयोगले बनाएको पर्यवेक्षण आचार संहितालाई सम्झनु पर्छ ।
(ज) “पर्यवेक्षण संघ/संस्था भन्नाले” यस निर्देशिको दफा (७) बमोजिम आयोगबाट पर्यवेक्षण अनुमति प्राप्त संघ/संस्था/सञ्जाललाई सम्झनु पर्छ ।
(झ) “मतदान अधिकृत” भन्नाले निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा १९ बमोजिम नियुक्त भएको मतदान अधिकृत सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सहायक मतदान अधिकृतलाई समेत जनाउँदछ ।
(ञ) “मतदान केन्द्र” भन्नाले निर्वाचनमा मतदान गर्ने प्रयोजनका लागि आयोगले तोकेको मतदान केन्द्र सम्झनु पर्छ ।
(ट) “समिति” भन्नाले यस निर्देशिकाको दफा ८ बमोजिमको निर्वाचन पर्यवेक्षण समिति सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद -२

पर्यवेक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

- (३) **राष्ट्रिय पर्यवेक्षण** : (क) प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा निर्वाचन, २०७४ को निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्ने संघ/संस्थाहरूले आयोगबाट अनुमति प्राप्त गर्नुपर्नेछ ।
(ख) आयोगले राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रका पर्यवेक्षणमा ख्यातिप्राप्त र अनुभवि व्यक्ति, संस्था तथा नेपाली नागरिकलाई मतदानको दिन निर्वाचन पर्यवेक्षणको अनुमति दिन वा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- (४) **पर्यवेक्षण गर्न संघ/संस्थाहरूलाई दिइने अनुमतिका आधारहरू**: (१) प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ को पर्यवेक्षण अनुमति प्राप्त गर्न चाहने प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको संघ/संस्थाले देहाय बमोजिमका कागजातहरू संलग्न गरी आयोगमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
(क) संस्था दर्ताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि,
(ख) संस्थाको उद्देश्य सुशासन, लोकतन्त्र, निर्वाचन, मानव अधिकार र शान्ति प्रवर्द्धनसँग सम्बन्धित भएको,
(ग) संस्था नविकरण भएको निस्साको प्रतिलिपि,
(घ) संस्थाको विधानको प्रतिलिपि,
(ङ) संस्थाको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,
(च) संस्थाका कार्यसमितिका पदाधिकारीहरूको नामावली,
(छ) विगतमा गरेका राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय निर्वाचन पर्यवेक्षणको अनुभव भए सो को प्रमाण,
(ज) पर्यवेक्षण सम्बन्धमा संस्थाले तयार पारेको ब्रोशर, पुस्तिका, निर्देशिका वा अन्य कुनै प्रकाशन भए सो समेत,
(झ) संस्थाले तयार गरेको पर्यवेक्षक परिचालन सम्बन्धी नीति तथा कार्ययोजना ।
- (२) उपदफा १ को खण्ड (झ) को नीतिमा पर्यवेक्षक परिचालन गर्ने लैङ्गिक तथा समावेशी व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- (३) यसअघि अनुमति प्राप्त गरी निर्वाचन पर्यवेक्षणमा संलग्न भएको भए आयोगबाट निर्धारित अवधि भित्रै सो को प्रतिवेदन पेश गरेको प्रमाण संलग्न गर्नुपर्ने छ ।
- (४) यसअघि निर्वाचन पर्यवेक्षणका लागि अनुमति प्राप्त गरी पर्यवेक्षण प्रतिवेदन पेश नगर्ने राष्ट्रिय संस्थाहरूलाई प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ का लागि पर्यवेक्षण अनुमति दिइने छैन ।
- (५) एक भन्दा बढी संस्थाहरू मिली खडा गरिएको संस्था वा सञ्जाल (Consortium) को हकमा त्यस्तो संस्था वा सञ्जाल गठन तथा काम गर्ने सम्बन्धमा भएको कार्य समितिको निर्णय र सम्झौता पत्र र सञ्जाल (Consortium) मा आवद्ध संस्थाका उपदफा(१) बमोजिमका कागजात समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) कुनै संस्था वा सञ्जालमा समावेश भएको संस्था वा सञ्जालले आफ्नो नामबाट निर्वाचन पर्यवेक्षणको लागि अनुमति प्राप्त गर्ने छैन ।
- (७) प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ का लागि सातवटै प्रदेशका हिमाल, पहाड र तराईका जिल्लाहरू समावेश गरी न्यूनतम एक सय मतदान स्थलमा पर्यवेक्षण गर्न चाहने राष्ट्रिय संघ/संस्थाले मात्र पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि निवेदन दिनुपर्नेछ ।
- (८) पर्यवेक्षण गर्नको लागि अनुमति दिने वा नदिने सम्पूर्ण अधिकार आयोगमा निहित रहनेछ ।
- (९) कुनै व्यक्ति वा संघ/संस्थाले गलत कार्य गरी कारवाहीमा परेको भन्ने कुरा अभिलेखबाट देखिएमा त्यस्तो व्यक्ति वा संघ/संस्थालाई पर्यवेक्षक अनुमति दिइने छैन ।
- (५) **पर्यवेक्षकको लागि आवश्यक योग्यता**: (१) प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन पर्यवेक्षण, २०७४ मा राष्ट्रिय पर्यवेक्षण संस्थाबाट खटिने व्यक्तिको योग्यता देहाय अनुसार हुनुपर्नेछ :

- (क) नेपाली नागरिक,
 - (ख) २१ वर्ष उमेर पूरा भएको,
 - (ग) प्रवीणता प्रमाण पत्र तह वा दश जोड दुई वा सो सरह उत्तीर्ण भएको,
 - (घ) तत्काल कुनै पनि राजनैतिक दलको सदस्य नभएको,
 - (ङ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा कसुरदार ठहरी अदालतबाट सजाय नपाएको,
 - (च) निर्वाचनसम्बन्धी कसुरमा सजाय नपाएको,
 - (छ) मानसिक सन्तुलन नगुमाएको ।
- (२) उपदफा (१) को खण्ड (ग) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि देहायको शैक्षिक योग्यतालाई समेत पर्यवेक्षणको लागि योग्य भएको मानिनेछ :
- (क) आयोगले सञ्चालन गरेको निर्वाचनमा पर्यवेक्षणको अनुभव भएका व्यक्तिहरूको हकमा एस.एल.सी उत्तीर्ण भएको ।
 - (ख) महिलाको हकमा एस.एल.सी. उत्तीर्ण गरेको वा विगतमा आयोगबाट सञ्चालन गरेको निर्वाचनमा पर्यवेक्षणसम्बन्धी कार्यमा अनुभव भएको ।

(६) पर्यवेक्षण अनुमति प्रक्रिया : (१) पर्यवेक्षण समितिको सिफारिसमा आयोगले निर्वाचन पर्यवेक्षणका लागि संघ/संस्थाहरूहरूलाई अनुमति प्रदान गर्न सक्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिमको राष्ट्रिय पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि देहाय बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गर्नुपर्नेछ :-
- (क) पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि आयोगले अनुसूची - १ बमोजिम सूचना प्रकाशन गर्नेछ ।
 - (ख) खण्ड (क) बमोजिमको सूचनाका आधारमा पर्यवेक्षण गर्न चाहने संघ/संस्थाहरूले अनुसूची - २ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।
 - (ग) खण्ड (ख) बमोजिम दिइने निवेदन साथ प्राप्त कागजातहरू जाँचबुझ गर्दा कुनै कुरा स्पष्ट नभएमा त्यस्ता संघ/संस्थासँग सो एकाईले थप विवरण माग गर्न सक्नेछ ।
 - (घ) प्राप्त निवेदन माथि आवश्यक जाँचबुझ गरी एकाइले पर्यवेक्षण समितिमा पेश गर्नेछ । तर आवश्यक कागजातहरू संलग्न नभएमा वा समयमा प्राप्त नभएमा पर्यवेक्षण अनुमति सम्बन्धी निवेदन माथि कुनै कारवाही हुनेछैन ।
 - (ङ) खण्ड (घ) बमोजिम एकाइले पेश गरेको निवेदन उपर जाँचबुझ गर्दा आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरेको पाइएमा समितिले आयोगमा पेश गर्नेछ ।
 - (च) पर्यवेक्षण समितिको सिफारिस समेतलाई आधार मानी आयोगले पर्यवेक्षण अनुमति प्रदान गर्ने निर्णय गर्नेछ ।
 - (छ) आयोगबाट भएको खण्ड (च) बमोजिमको निर्णयको जानकारी एकाईले सम्बन्धित संघ/संस्थाहरूलाई दिनेछ ।
 - (ज) अनुमति प्राप्त गर्ने संघ/संस्था प्रमुखले पर्यवेक्षण अनुमति पत्र लिन वा सोसँग सम्बन्धित अन्य कार्यहरू गर्न आफैँ उस्थित हुन नसक्ने भएमा अन्य कुनै व्यक्तिलाई अनुसूची - ३ बमोजिमको ढाँचामा अधिकार प्रदान गर्न सक्नेछ ।
 - (झ) पर्यवेक्षण गर्न आयोगबाट अनुमति प्राप्त गरेको संघ/संस्था प्रमुखले आफ्नो संस्थाबाट खटिने पर्यवेक्षकहरूलाई अनुसूची - ४ बमोजिमको शपथ ग्रहण गराई उक्त शपथ पत्र र नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि सहित राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचय पत्र प्राप्त गर्न एकाईमा अनुरोध गर्नुपर्नेछ ।
 - (ञ) खण्ड (झ) बमोजिम प्राप्त कागजातहरू जाँचबुझ गर्दा उपयुक्त ठहरेमा एकाईले त्यस्तो संघ/संस्थाले परिचालन गर्ने पर्यवेक्षकहरूलाई अनुसूची - ५ बमोजिम राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचय पत्र उपलब्ध गराउनेछ ।
 - (ट) अनुमति प्राप्त संघ/संस्थाहरूले निर्वाचन पर्यवेक्षणमा खटिने पर्यवेक्षकहरूलाई अनिवार्य रूपमा अनुसूची - ६ मा उल्लिखित विषयहरूको अभिमुखीकरण गराउनु पर्नेछ ।

- (ठ) पर्यवेक्षण संघ/संस्थाहरूले अभिमुखीकरणका लागि स्रोत व्यक्तिहरू माग गरेमा आयोगले स्रोत व्यक्ति उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
- (ड) पर्यवेक्षण गर्न अनुमति प्राप्त संघ/संस्थाहरूले निर्वाचन सम्बन्धी आवश्यक कानून एवं आयोगका अन्य प्रकाशनहरू अध्ययनका लागि माग गरेमा नियमानुसार उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
- (ढ) अनुमति प्राप्त राष्ट्रिय संघ/संस्थाले आफूले खटाउने पर्यवेक्षकहरूको अभिलेख विवरण अनुसूची-७ बमोजिम तयार गरी पेश गर्नुपर्ने छ ।
- (ण) विद्युतीय माध्यमको प्रयोग गरी निवेदन दिन चाहने पर्यवेक्षण संघ/संस्था वा व्यक्तिले observer.election.gov.np मा लग अन गरी निवेदन दिन सक्नेछन ।

- (७) क्षेत्रीय/जिल्ला निर्वाचन कार्यालय मार्फत निवेदन दिन सकिने :** (१) पर्यवेक्षण गर्न चाहने संघ/संस्थाहरूले आयोगले निवेदन माग गरेको समय भित्र सम्बन्धित क्षेत्रीय/जिल्ला निर्वाचन कार्यालय मार्फत आवश्यक कागजातहरू संलग्न गरी निवेदन दिन सक्नेछन । तर काठमाण्डौं उपत्यकाको हकमा भने आयोगमा निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) क्षेत्रीय/जिल्ला निर्वाचन कार्यालयले निवेदन साथ प्राप्त कागजात उपर प्रारम्भिक जाँचबुझ गरी छिटो माध्यमबाट निर्वाचन आयोगको पर्यवेक्षण व्यवस्थापन एकाईमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (३) एकाईले आयोगबाट भएको निर्णयको जानकारी सम्बन्धित जिल्ला निर्वाचन कार्यालय र मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयलाई दिनेछ ।
- (४) निर्वाचन कार्यालय मार्फत निवेदन दिएका संघ/संस्थाले पर्यवेक्षणमा खटाउने पर्यवेक्षकहरूको दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ढ) बमोजिमको विवरण प्राप्त भएपछि निजहरूलाई राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचयपत्र उपलब्ध गराइ एकाईले निर्वाचन कार्यालयलाई पत्राचार गर्नु पर्ने छ ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिम एकाईले पठाएको विवरण प्राप्त भएपछि विवरणमा उल्लेख गरिएका पर्यवेक्षकहरूलाई निर्वाचन कार्यालयले दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (अ) बमोजिम राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचय पत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (६) पर्यवेक्षण संस्थाको सहजताको लागि जिल्लाबाट उपलब्ध गराईने पर्यवेक्षक परिचय पत्रको लागत संस्था आफैले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद ३

संस्थागत व्यवस्था

- (८) निर्वाचन पर्यवेक्षण समिति :** (१) प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ को अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय पर्यवेक्षणको समन्वय, सहजीकरण तथा निर्देशनका लागि आयोगमा देहाय बमोजिमको निर्वाचन पर्यवेक्षण समिति रहनेछ -

माननीय निर्वाचन आयुक्त (पर्यवेक्षण हेर्ने)	संयोजक
सचिव, निर्वाचन आयोग	सदस्य
सह-सचिव, प्रशासन महाशाखा, निर्वाचन आयोग	सदस्य
सह-सचिव, गृह मन्त्रालय	सदस्य
सह-सचिव, परराष्ट्र मन्त्रालय	सदस्य
उप-सचिव, योजना, अनुगमन तथा समावेशीकरण शाखा, निर्वाचन आयोग	सदस्य-सचिव

- (२) निर्वाचन पर्यवेक्षण समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार अन्य पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई आमन्त्रण गर्न सकिने छ ।

- (३) समितिको कार्यविवरण देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) पर्यवेक्षणका लागि आवश्यक पर्ने नीतिगत व्यवस्थाको सिफारिस गर्ने,

- (ख) निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्न चाहने संघ/संस्थाहरूको अनुमति तथा सम्बन्धनका लागि सिफारिस गर्ने,
- (ग) पर्यवेक्षणसम्बन्धी कार्यको निर्देशन, समन्वय, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ।
- (९) **निर्वाचन पर्यवेक्षण व्यवस्थापन एकाई** : (१) प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ को पर्यवेक्षणसम्बन्धी कार्यहरू गर्नको लागि आयोगमा देहाय बमोजिमको एक निर्वाचन पर्यवेक्षण व्यवस्थापन एकाई रहने छ :-

(क) सह-सचिव, प्रशासन महाशाखा	संयोजक
(ख) उपसचिव, योजना, अनुगमन तथा समावेशीकरण शाखा	सदस्य
(ग) उपसचिव, अध्ययन अनुसन्धान तथा वैदेशिक सम्बन्ध शाखा	सदस्य
(घ) उपसचिव, परराष्ट्र मन्त्रालय	सदस्य
(ङ) शाखा अधिकत, योजना अनुगमन तथा समावेशीकरण शाखा	सदस्य
(च) शाखा अधिकृत, परराष्ट्र मन्त्रालय	सदस्य

एकाईको कार्यमा सहयो पुर्चाउन कम्प्युटर अपरेटर - ६ जना, ना.सु. वा खरिदार - २ जना र कार्यालय सहयोगी - १ जना कर्मचारी समेत रहने छन ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम गठन भएको एकाईको बैठकमा आवश्यकता अनुसार अन्य पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ
- (३) एकाईको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) पर्यवेक्षण गर्न चाहने संघ/संस्थालाई निवेदन पेश गर्न सूचना आह्वान गर्ने ।
- (ख) एकाई तथा निर्वाचन कार्यालय मार्फत पर्यवेक्षण गर्न निवेदन दिने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाको निवेदन उपर जाँचबुझ गरी समितिमा पेश गर्ने ।
- (ग) सम्बन्धित पर्यवेक्षण संघ/संस्थालाई आयोगबाट भएको निर्णयको जानकारी गराउने ।
- (घ) अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाबाट खटिई आउने पर्यवेक्षकको प्रवेषाज्ञा तथा सञ्चार उपकरण महसुल सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने ।
- (ङ) अनुमति प्राप्त पर्यवेक्षण संस्थाबाट स्रोत व्यक्तिको माग भएमा उपलब्ध गराउने ।
- (च) अनुमति तथा सम्बन्धन प्राप्त पर्यवेक्षण संस्थाहरूको लागि अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र आवश्यकता अनुसार त्रिफिड र डिब्रिफिड गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- (छ) पर्यवेक्षणका लागि आयोगबाट स्वीकृती प्राप्त संस्थाहरूलाई सम्बन्धन/अनुमति दिने र त्यस्ता संस्थाका पर्यवेक्षकलाई दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ज) बमोजिम परिचय पत्र उपलब्ध गराउने ।
- (ज) अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षकहरूको सुरक्षाको व्यवस्थाका लागि सम्बन्धित निकायमा लेखि पठाउने,
- (झ) समितिको निर्देशन बमोजिम पर्यवेक्षणसम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने,
- (ञ) आयोगले तोकेका अन्य कार्य गर्ने ।

(१०) **निर्वाचन पर्यवेक्षण स्रोत केन्द्र** : (१) पर्यवेक्षणसम्बन्धी आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउन तथा एकाईको काममा सहयोग गर्न एकाई मातहत रहने गरी आयोग परिसरमा निर्वाचन पर्यवेक्षण स्रोत केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम गठित निर्वाचन पर्यवेक्षण स्रोत केन्द्रमा एकाईबाट आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था हुनेछ ।
- (३) निर्वाचन पर्यवेक्षण स्रोत केन्द्रको कार्यविवरण देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) पर्यवेक्षण अनुमति, सम्बन्धन तथा परिचय पत्र प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा आयोगबाट भएको नीतिगत व्यवस्था, प्रक्रियागत व्यवस्था तथा अन्य आवश्यक सूचना तथा जानकारी पर्यवेक्षण संघ/संस्था तथा व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउने ।
- (ख) पर्यवेक्षण अनुमति, सम्बन्धन तथा परिचय पत्र प्रदान गर्न संघ/संस्थालाई सहजीकरण गर्ने ।

- (ग) आयोगको सूचना बमोजिम पर्यवेक्षण संघ/संस्था र निर्वाचन कार्यालयबाट इमेल मार्फत प्राप्त निवेदनहरू एकाईमा पेश गर्ने ।
- (घ) पर्यवेक्षकलाई परिचय पत्र उपलब्ध गराउन पर्यवेक्षण संघ/संस्थाबाट पेश भएका विवरण तथा अन्य कागजातहरू एकाईमा पेश गर्ने ।
- (ङ) एकाईसँग समन्वय गरी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षकहरूलाई परिचय पत्र उपलब्ध गराउने,
- (च) एकाईबाट भएको निर्देशन बमोजिम जिल्ला निर्वाचन कार्यालय तथा पर्यवेक्षण संघ/संस्था वा व्यक्तिलाई सूचना, जानकारी तथा परिपत्रहरू यथासमयमै पठाउने ।
- (११) अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षण :** (१) प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ को निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय व्यक्ति/संघ/संस्थाहरूले आयोगबाट सम्बन्धन (Accreditation) प्राप्त गर्नुपर्नेछ ।
- (२) आयोगले अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षणसम्बन्धी अनुभव भएका ख्यातिप्राप्त व्यक्ति, निर्वाचन विशेषज्ञलाई मतदानको दिन निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्नका लागि आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- (१२) अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूलाई सम्बन्धन गर्ने आधारहरू :** (१) प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ को पर्यवेक्षण गर्न निवेदन पेश गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूले देहायका आधारहरू पूरा गरेको हुनुपर्नेछ :-
- (क) सम्बन्धित देशको कानून बमोजिम दर्ता भएको संस्था हुनुपर्ने ।
- (ख) संस्थाको उद्देश्य सुशासन, लोकतन्त्र, निर्वाचन, मानव अधिकार र शान्ति प्रवर्द्धन गर्नेसँग सम्बन्धित भएको हुनुपर्ने ।
- (ग) आयोगबाट यस अघि सम्बन्धन प्राप्त गरी निर्वाचन पर्यवेक्षणमा संलग्न भएको भए आयोगबाट निर्धारित अवधि भित्रै सो को प्रतिवेदन पेश गरेको हुनुपर्ने ।
- (घ) आयोगबाट जारी भएको पर्यवेक्षण आचार संहिता पूर्ण पालना गर्नेछु भनी लिखित रूपमा दिएको मञ्जुरी नामा पेश गरेको हुनुपर्ने ।
- (२) कुनै व्यक्ति वा संघ/संस्थाले गलत कार्य गरी कार्यवाहीमा परेको आयोग वा नेपाल सरकारको अभिलेखबाट देखिएमा त्यस्तो व्यक्ति वा संघ/संस्थालाई पर्यवेक्षण सम्बन्धन दिइने छैन ।
- (३) कुनै व्यक्तिलाई वा संघ/संस्था पर्यवेक्षण गर्नको लागि सम्बन्धन दिने वा नदिने अधिकार आयोगमा निहित रहनेछ ।
- (१३) अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूबाट खटिने पर्यवेक्षकहरूको योग्यता :** अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूबाट खटिने पर्यवेक्षकको शैक्षिक योग्यता कम्तीमा प्रवीणता प्रमाणपत्र तह वा दश जोड दुई वा सो सरह भएको हुनुपर्ने ।
- (१४) अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूलाई सम्बन्धन गर्ने प्रक्रिया :** अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूलाई सम्बन्धन प्रदान गर्ने कार्यविधि, सम्बन्धन गर्ने प्रक्रिया, आचार संहिता एवं त्यस्ता संघ/संस्था/व्यक्तिहरूलाई उपलब्ध गराइने सामग्री र जानकारीहरूका सम्बन्धमा आयोगले जारी गरेको "International Observers Accreditation Procedure and Code of Conduct, 2017" बमोजिम हुनेछ ।
- (१५) पर्यवेक्षणका लागि आमन्त्रण गर्ने प्रक्रिया :** (१) पर्यवेक्षकहरूलाई देहाय बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्बन गरी आमन्त्रण गरिनेछ :
- (क) निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्नका लागि अन्तर्राष्ट्रिय व्यक्ति तथा संघ/संस्थाहरूलाई आयोगले आमन्त्रण गर्नेछ ।
- (ख) निर्वाचनका दिन मतदान कार्यको अवलोकनका लागि नेपालस्थित संयुक्त राष्ट्र संघ, अन्तर्राष्ट्रिय संस्था एवं कूटनैतिक नियोगका प्रतिनिधिहरूलाई आयोगले अनुमति दिन सक्नेछ ।
- (ग) निर्वाचन व्यवस्थापन र निर्वाचनसम्बन्धी कार्यमा ख्यातिप्राप्त गरेका व्यक्तिलाई मतदानको दिन मतदान कार्यको अवलोकनका लागि आयोगबाट आमन्त्रण गर्न सक्ने ।

- (२) निर्वाचन पर्यवेक्षणका लागि सम्बन्धन प्राप्त संघ/संस्थाको तर्फबाट खटिने अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षकहरूलाई फोटो सहितको परिचय पत्र उपलब्ध गराइनेछ ।
- (३) अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षकहरूलाई सम्बन्धित देशमा रहको नेपाली दूतावासबाट उपयुक्त प्रवेषाज्ञा (Visa) उपलब्ध गराउने र सो हुन नसकेको अवस्थामा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा उपयुक्त प्रवेषाज्ञा (Visa) उपलब्ध गराउने व्यवस्था गराइनेछ ।
- (४) निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्न चाहने अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थासँग आवश्यकता अनुसार समझदारी-पत्र (MoU) मा हस्ताक्षर गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (५) पर्यवेक्षण गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्था वा व्यक्तिहरूले पर्यवेक्षण कार्यमा प्रयोग हुने साधन र उपकरणहरूको विस्तृत विवरण खुलाई त्यस्ता साधन वा उपकरण आयात गर्न तथा सो मा लाग्ने महसुल छुट गरिदिन अनुरोध गरेको अवस्थामा आयोगले उपयुक्त ठहर गरेमा सो को लागि सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्नेछ ।
- (६) उपरोक्तानुसारको कार्य सम्पादन गर्दा आवश्यकतानुसार अर्थ मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय लगायतका सरकारी निकायहरूको सहयोग लिन सकिनेछ ।

परिच्छेद ४

पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको कर्तव्य र प्रतिवेदनसम्बन्धी व्यवस्था

(१६) अनुमति प्राप्त पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको कर्तव्य : (१) पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) आयोगबाट अनुमति प्राप्त नगरी पर्यवेक्षण कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।
 - (ख) पर्यवेक्षकहरू मनोनयन गर्दा यथासम्भव समावेशी नीतिलाई अवलम्बन गर्नुपर्ने छ ।
 - (ग) पर्यवेक्षण कार्यमा खटिने पर्यवेक्षकहरूलाई अनिवार्य रूपमा अनुसूची - ६ मा उल्लेखित विषयमा अभिमुखीकरण वा प्रशिक्षण दिनुपर्नेछ ।
 - (घ) आफ्नो संस्थाबाट खटाउने प्रत्येक पर्यवेक्षकको परिचय पत्र प्राप्त गर्नु पूर्व अनुसूची - ४ बमोजिमको सपथ गराउनु पर्नेछ र सम्बन्धित संस्थाले आफ्नो संस्थामार्फत खटिने पर्यवेक्षकहरू व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित गरी पर्यवेक्षण एकाईमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
 - (ङ) पर्यवेक्षक खटाउँदा सबै प्रदेशका हिमाल, पहाड र तराई सबै क्षेत्र समेट्ने गरी खटाउनु पर्नेछ ।
 - (च) मतदान केन्द्रमा पर्यवेक्षकहरूको भिड भै मतदान अधिकृतको कार्यमा बाधा नहुने गरी पर्यवेक्षकहरू खटाउनु पर्नेछ ।
 - (छ) पर्यवेक्षण कार्यमा सरकारी वा सरकारी स्वामित्व वा अर्धसरकारी स्वामित्वका संघ/संस्था वा विश्वविद्यालय वा सामुदायिक विद्यालयका कर्मचारी वा शिक्षकहरूलाई खटाउन पाइने छैन ।
 - (ज) पर्यवेक्षकको स्थायी बसोबास भएको वा मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको स्थानीय तहको वडामा पर्यवेक्षणका लागि खटाउन पाइने छैन ।
 - (झ) पर्यवेक्षण गर्न अनुमति तथा सम्बन्धन प्राप्त गरेका संस्थाले आवश्यक कानूनी र निर्वाचनसम्बन्धी आवश्यक सूचना तथा आचार संहिता सम्बन्धित पर्यवेक्षकहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
 - (ञ) पर्यवेक्षणका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण खर्चको व्यवस्था सम्बन्धित संघ/संस्था आफैले गर्नु पर्नेछ ।
 - (ट) निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयबाट सवारीपास अनुमति पत्रको सिफारिस लिनुपूर्व जिल्ला निर्वाचन कार्यालयमा पर्यवेक्षको नाम दर्ता गरी सोको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।
 - (ठ) एउटै व्यक्तिलाई एक भन्दा बढी संघ/संस्थाहरूले पर्यवेक्षकको रूपमा खटाउन पाइने छैन ।
 - (ड) पर्यवेक्षण कार्य समाप्त भएको तीन महिना भित्र आफ्नो आय व्यय सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।
- (२) पर्यवेक्षणका लागि अनुमति तथा सम्बन्धन प्राप्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाले मतदान कार्य समाप्त भएको १५ दिनभित्र प्रारम्भिक प्रतिवेदन र ३० दिनभित्र अन्तिम पर्यवेक्षण प्रतिवेदन आयोगमा अनिवार्य रूपमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(१७) पर्यवेक्षकहरूको कर्तव्य : पर्यवेक्षकहरूले देहाय बमोजिमको कर्तव्यहरू पालना गर्नु पर्नेछ :-

- (क) निर्वाचनसँग सरोकार राख्ने सम्बद्ध पक्षसँग निर्वाचनसम्बन्धी विषयमा स्वतन्त्रतापूर्वक संवाद गर्ने,
- (ख) पर्यवेक्षण आचार संहिता अन्तर्गत रही निर्वाचनसम्बन्धी विषयमा स्पष्ट हुने,
- (ग) आयोग वा मातहतका अधिकारीहरूबाट जारी गरिएको अधिकार क्षेत्रसम्बन्धी जानकारी लिने,
- (घ) निर्वाचन प्रचार अभियान, मतदाताको निर्वाध आवत जावत, संवेदनशील निर्वाचन समाग्रीहरू (मतपेटिका, मतपत्र आदि) को ओसार-पसार, मतदान प्रक्रिया, मतगणना, निर्वाचन परिणाम र सञ्चार माध्यमहरूमा पहुँच आदि कुराको पर्यवेक्षण गर्ने,
- (ङ) निर्वाचनसम्बन्धी प्रक्रियाको विभिन्न चरणमा तोकिए अनुसार राजनीतिक दलहरूको सहभागिता रहे/नरहेको विषयमा जानकारी लिने,
- (च) निर्वाचन सम्बन्धमा परेको कुनै पनि उजुरी वा गुनासो बारे जानकारी लिने,
- (छ) मतदान केन्द्रभित्र प्रवेश गर्दा मतदान अधिकृतको अनुमति लिएर मात्र प्रवेश गर्ने, यसरी प्रवेश गर्दा मतदान केन्द्रको गोप्य कक्षमा प्रवेश नगर्ने,
- (ज) मतगणना स्थलमा निर्वाचन अधिकृतको अनुमति लिएर मात्र प्रवेश गर्ने,

- (भ) निर्वाचन परिणाम घोषणा गर्दा अपनाइने प्रक्रियासम्बन्धी जानकारी लिने,
- (ज) पर्यवेक्षणको क्रममा आफूले प्राप्त गरेको अनुभव आदान-प्रदान गर्ने,
- (ट) निर्वाचन अधिकृतले तोकेबमोजिम मतपेटिका राखेको स्थलमा (मतदान कार्य समाप्त भई निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा मतपेटिका ल्याइसके पछि) बस्न सक्ने,
- (ठ) पर्यवेक्षणको क्रममा कुनै किसिमको विसङ्गति, अनियमितता, धाँधली, डर त्रास देखाई कुनै मतदान केन्द्र वा मतदान केन्द्रको वरिपरि मतदाताहरूलाई स्वतन्त्रता पूर्वक मतदानबाट बञ्चित गर्ने कार्य आदि भएको देखेमा सो सम्बन्धी जानकारी तुरुन्त निर्वाचन आयोग/निर्वाचन अधिकृत/मतदान अधिकृत/क्षेत्रीय वा जिल्ला निर्वाचन कार्यालयलाई गराउनु पर्ने ।

परिच्छेद- ५

निर्वाचन पर्यवेक्षणको सम्बन्धमा निर्वाचन अधिकृत, निर्वाचन अधिकारी र मतदान अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार

(१८) **निर्वाचन अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार** : निर्वाचन पर्यवेक्षणका सन्दर्भमा निर्वाचन अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) निर्वाचन आयोगबाट जारी भएको पर्यवेक्षण निर्देशिका बमोजिम पर्यवेक्षणसम्बन्धी काम गर्ने, गराउने ।
- (ख) आयोगबाट स्वीकृति प्राप्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षकहरूलाई पर्यवेक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- (ग) पर्यवेक्षकहरूले माग गरेका मतदान केन्द्र, मतदाताको विवरण, तालिम, जनशक्ति आदि जस्ता निर्वाचन सम्बन्धी विवरणहरूको सूचना उपलब्ध गराउने ।
- (घ) पर्यवेक्षकहरूले कुनै मतदान केन्द्रको पर्यवेक्षण गर्ने सम्बन्धमा सुरक्षा माग गरेमा सो को आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
- (ङ) पर्यवेक्षकहरूले माग गरेमा हलुका सवारी साधनलाई सवारी पासको व्यवस्था मिलाउने ।
- (च) पर्यवेक्षकहरू उपर कुनै भवितव्य पर्न गएमा तत्काल उद्धारको व्यवस्था मिलाउने ।
- (छ) पर्यवेक्षण आचार संहिताको उल्लङ्घन गरी पर्यवेक्षण गरेको पाइएमा पर्यवेक्षण गर्न रोक लगाउनुका साथै निजलाई दिइएको परिचय पत्र रद्द गरी सो को जानकारी निर्वाचन आयोगलाई तत्काल गराउने ।
- (झ) निर्वाचन कार्यालयमा पर्यवेक्षकको नाम दर्ता गरेको प्रमाणका आधारमा मतदानको दिन पर्यवेक्षक संघ/संस्थालाई सवारी अनुमति पत्रको लागि सिफारिसको व्यवस्था मिलाउने ।

(१९) **निर्वाचन अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार** : निर्वाचन पर्यवेक्षणका सम्बन्धमा यस निर्देशिकामा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त निर्वाचन अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) आयोगबाट जारी भएको सूचना बमोजिम पर्यवेक्षणका लागि पेश भएका निवेदनहरूको प्रारम्भिक जाँचबुझ गरी यथाशीघ्र आयोगमा पठाउने ।
- (ख) आयोगबाट पर्यवेक्षण अनुमति पाएका संघ/संस्थाहरूबाट खटिने पर्यवेक्षकहरूलाई आयोगबाट उपलब्ध गराइएको PDF अनुसार राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचय पत्र उपलब्ध गराउने र सो को अभिलेख राख्ने ।
- (ग) पर्यवेक्षकहरूले माग गरेका जानकारीहरू सम्भव भएसम्म उपलब्ध गराउने ।
- (घ) निर्वाचन कार्यालयमा आउने पर्यवेक्षकहरूको अभिलेख राख्ने ।
- (ङ) पर्यवेक्षण आचार संहिताको उल्लङ्घन गरी पर्यवेक्षण गरेको पाइएमा पर्यवेक्षण गर्न रोक लगाई सो को जानकारी मुख्य निर्वाचन अधिकृत र निर्वाचन आयोगलाई तत्काल गराउने ।
- (च) पर्यवेक्षणको क्रममा सहजीकरण गर्न आवश्यक अन्य कार्य गर्ने ।

(२०) **मतदान अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार** :- निर्वाचन पर्यवेक्षणका सन्दर्भमा मतदान अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) पर्यवेक्षक परिचय पत्र लगाएर आउने पर्यवेक्षकहरूलाई मतदान केन्द्रको तोकिएको क्षेत्रमा प्रवेश गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- (ख) पर्यवेक्षकको परिचयको थप प्रमाण आवश्यक परेमा पर्यवेक्षकसँग माग गर्ने ।
- (ग) पर्यवेक्षकले माग गरेका विवरणहरू सम्भव भएसम्म उपलब्ध गराउने ।

- (घ) निर्वाचनको पर्यवेक्षण गर्न दिदा मतदान भइरहेको समयमा मतपत्र, मतदाता नामावली, स्वस्तिक छाप, छापदानी तथा मतपेटिका जस्ता सम्बेदनशील मतदान सामग्रीहरू हातले छुन वा मतदान गरिरहेको कक्षमा प्रवेश गर्न र मतदाताले मतसंकेत गरिरहेको अवस्थाको अवलोकन गर्न नदिने ।
- (ङ) मतदान केन्द्रमा भिडभाड हुन नदिन एक पटकमा बढिमा ३ (तीन) जना पर्यवेक्षकहरूलाई मात्र मतदान केन्द्रभित्र प्रवेश गर्न दिन तर मतदान अधिकृतले आवश्यक ठानेमा त्यस्तो सङ्ख्यालाई कम गर्न समेत सक्नेछ ।
- (च) पर्यवेक्षण आचार संहितामा उल्लेख भएका कुराहरूको पालना नगरी पर्यवेक्षण गरेको पाइएमा पर्यवेक्षण गर्न रोक लगाउनुका साथै निजलाई दिइएको परिचय पत्र खिची सोको जानकारी तत्काल निर्वाचन अधिकृतलाई दिने ।
- (छ) आफ्नो मतदान केन्द्रमा पर्यवेक्षण गर्न आउने पर्यवेक्षकहरूको अभिलेख पोलबुकमा राख्ने ।

परिच्छेद-६

विविध

- (२१) **पर्यवेक्षण संघ/संस्थालाई प्रतिवेदन प्राप्त भएको जानकारी दिने:** निर्वाचन पर्यवेक्षण संघ/संस्थाहरूले पर्यवेक्षण गरेको अन्तिम प्रतिवेदन बुझाएपछि आयोगले धन्यवाद सहित त्यस्तो प्रतिवेदन प्राप्त भएको जानकारी सम्बन्धित संघ/संस्थाहरूलाई उपलब्ध गराउन सक्ने छ ।
- (२२) **निर्वाचन पर्यवेक्षण अनुमति पत्र खारेज हुने :** आयोगबाट जारी गरिएको पर्यवेक्षण अनुमति देहायको अवस्थामा खारेज हुन सक्नेछ :-
- (क) आयोगबाट जारी गरिएका नियम, निर्देशिका, निर्देशनहरूको उल्लंघन गरेमा ।
 - (ख) निर्वाचनमा कुनै उम्मेदवार वा राजनीतिक दलप्रति भ्रुकाव देखिने व्यवहार प्रस्तुत गरेमा
 - (ग) आयोगबाट निर्वाचनमा खटिएका कर्मचारीहरूको कर्तव्य पालनमा कुनै व्यवधान खडा गरेको पाइएमा,
 - (घ) निर्वाचन पर्यवेक्षणसम्बन्धी आचार संहितामा उल्लेख भएका अन्य प्रावधानहरूको उल्लंघन गरेमा ।
- (२३) **बाधा अड्काउ फकाउने :** यो निर्देशिकाको कार्यन्वयन गर्दा कुनै बाधा आइपरेमा आयोगले आवश्यक आदेश जारी गरी त्यस्ता बाधा अड्काउ फकाउन सक्ने छ ।

प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्ने सम्बन्धी सूचनाको नमूना

प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ को पर्यवेक्षण गर्न अनुमति चाहने संघ/संस्था/व्यक्तिहरूबाट यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र आयोगमा पर्यवेक्षण अनुमतिको लागि प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन पर्यवेक्षण निर्देशिका, २०७४ बमोजिम तपसिलमा उल्लिखित कागजातहरू सहित अनुसूची - २ को ढाँचामा निवेदन दिनुहुन सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि अनुरोध गरिन्छ । उपत्यकाको हकमा निर्वाचन आयोगमा र अन्य जिल्लाहरूको हकमा सम्बन्धित क्षेत्रीय वा जिल्ला निर्वाचन कार्यालयमा निवेदन दिन सकिनेछ ।

निवेदनको नमूना www.election.gov.np बाट डाउनलोड गर्न सकिने छ । विद्युतीय माध्यमको प्रयोग गरी निवेदन दिन चाहने संघ/संस्थाले observer.election.gov.np मा लग अन गर्न सक्नुहुनेछ ।

निवेदनसाथ संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू:

- (क) संघ/संस्था दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
- (ख) संस्थाको उद्देश्य सुशासन, लोकतन्त्र, निर्वाचन र शान्ति प्रवर्द्धनसँग सम्बन्धित भएका संस्थाको विधानको उद्देश्यको प्रतिलिपि,
- (ग) त्यस्तो संघ/संस्था नविकरण भएको निस्साको प्रतिलिपि,
- (घ) संघ/संस्थाको विधानको प्रतिलिपि,
- (ङ) संघ/संस्थाको कार्यक्रम एवं लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,
- (च) संस्थाका कार्य समितिका पदाधिकारीहरूको नामावली,
- (छ) विगतमा गरेका राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय निर्वाचन पर्यवेक्षणको अनुभव भए सो को प्रमाण,
- (ज) पर्यवेक्षण सम्बन्धमा संघ/संस्थाले तयार पारेको ब्रोशर, पुस्तिका, निर्देशिका वा अन्य कुनै प्रकाशन भए सो समेत,
- (झ) संघ/संस्थाले तयार गरेको पर्यवेक्षक परिचालनसम्बन्धी नीति ।

पर्यवेक्षण निवेदन फाराम

विषय: पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि निवेदन पेश गरेको ।

श्री निर्वाचन आयोग,
कान्तिपथ, काठमाण्डौ ।

प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन २०७४ को निर्वाचन पर्यवेक्षण अनुमतिको लागि आयोगले प्रकाशित गरेको सूचनामा उल्लेखित आवश्यक कागजातहरू यसै निवेदन साथ संलग्न गरी पेश गरेको छु ।

निर्वाचन आयोगले भर्नुपर्ने
निवेदन फाराम दर्ता नं. र मिति.....

१. संघ/संस्थासम्बन्धी जानकारी

संघ/संस्थाको नाम:

कार्य क्षेत्र:

संघ/संस्थाको दर्ता नं.

स्थान:

दर्ता मिति.....

संघ/संस्थाको ठेगाना :

टेलिफोन नं.:

फ्याक्स:

इमेल:

वेबपेज:

नविकरण भएको मिति :

कार्य समिति गठन भएको मिति

.....

२. संघ/संस्थाको प्रमुख:

नाम:

टेलिफोन/मोवाईल नं..... फ्याक्स:

इमेल:

३. यसअघि पर्यवेक्षण गरेको भए सो को प्रतिवेदन आयोगमा बुझाएको मिति :

४. खटिने पर्यवेक्षकहरूको अनुमानित संख्या:

प्रदेश	जिल्ला	दलित		आदिवासी/ जनजाति		खस आर्य		मधेशी		थारू		मुस्लिम		पिछडिएको क्षेत्र		अपाङ्ग वा अल्पसंख्यक		अन्य		कूल जम्मा			
		महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	जम्मा	
प्रदेश नं. १	हिमाली																						
	पहाडी																						
	तराई																						
प्रदेश नं. २	तराई																						
प्रदेश नं. ३	हिमाली																						
	पहाडी																						
	तराई																						
प्रदेश नं. ४	हिमाली																						
	पहाडी																						
	तराई																						
प्रदेश नं. ५	हिमाली																						
	पहाडी																						
	तराई																						
प्रदेश नं. ६	हिमाली																						
	पहाडी																						

	तराई																						
प्रदेश नं. ७	हिमाली																						
	पहाडी																						
	तराई																						
जम्मा																							

नोट : पर्यवेक्षण गर्ने संस्था वा सञ्जालले पर्यवेक्षक खटाउँदा आयोगले निर्धारण गरेको कूल मतदान स्थल मध्ये पाँचै विकास क्षेत्रका हिमाली, पहाडी तथा तराईका जिल्लाहरूका न्यूनतम १०० मतदान स्थलहरूमा खटाउनु पर्नेछ ।

संघ/संस्थाको छाप:

संघ/संस्था प्रमुखको दस्तखत:

सम्पर्क व्यक्तिका लागि अख्तियारनामा

पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको नाम:

पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको प्रमुखको नाम/थर

ठेगाना:

ईमेल:.....

सम्पर्क व्यक्ति सम्बन्धी विवरण:-

नाम, थर..... ठेगाना:

ईमेल: फ्याक्स:

टेलिफोन नं.: मोबाइल नं.:

अख्तियारनामा पाउने व्यक्तिको दस्तखतको नमुना :

पर्यवेक्षण संस्थाको तर्फबाट निम्नलिखित कार्य गर्नका लागि म सम्पर्क व्यक्तिलाई अख्तियारनामा प्रदान गर्दछु:

- (१) निर्वाचन आयोग र अन्य निकायबाट कागजात एवम् सामग्रीहरू प्राप्त गर्न र पेश गर्न,
- (२) आवश्यक कागजपत्रहरूमा दस्तखत गर्न ।

संघ/संस्थाको छाप
दस्तखत

संघ/संस्था प्रमुखको

द्रष्टव्य : कृपया सम्पर्क व्यक्तिको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि यसै साथ संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

राष्ट्रिय पर्यवेक्षकको शपथ-पत्र

पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको नाम:

.....

पर्यवेक्षकसम्बन्धी विवरण:

नाम थर:

ठेगाना:.....

लिङ्ग : पुरुष

महिला

टेलिफोन नं.: मोबाइल नं.....

इमेल: फ्याक्स:

पर्यवेक्षण सम्बन्धि अनुभव :

मैले निर्वाचन अयोगबाट जारी भएको पर्यवेक्षक आचार संहिता राम्रोसँग अध्ययन गरेको छु र उल्लिखित पर्यवेक्षण संस्थाबाट निर्वाचन सम्बन्धी आवश्यक प्रशिक्षण प्राप्त गरेको छु वा गर्नेछु ,

म हाल कुनै राजनीतिक दलको सदस्य छैन,

निर्वाचन आयोगबाट जारी गरिएको पर्यवेक्षण आचार संहिता र निर्वाचनसम्बन्धी कानूनहरूको पालना गर्दै स्वतन्त्र एवं निष्पक्ष ढंगबाट पर्यवेक्षण सम्बन्धि काम गर्ने शपथ लिन्छु ।

संलग्न:

(१) नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,

(२) मतदाता परिचय पत्रको प्रतिलिपि (मतदाता नामावलीमा नाम दर्ता गरेको भए मात्र)

(३) पासपोर्ट साइजको फोटो १ प्रति

(४) पर्यवेक्षकको शैक्षिक योग्यता :.....तह उत्तीर्ण (माथिल्लो शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि संलग्न गर्ने)

पर्यवेक्षकको दस्तखत :

स्थान र मिति:.....

संघ/संस्थाको छाप
दस्तखत:

संघ संस्था प्रमुखको

राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचय-पत्रको नमूना

निर्वाचन आयोग, नेपाल
ELECTION COMMISSION, NEPAL

प्रवेश सभा र प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४

राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचय - पत्र

प.प.नं. :

नाम/थर:

अनुमति प्राप्त संघ/संस्थाको नाम

परिचय पत्र बहाल रहने अवधि

परिचय पत्र पाउनेको सही

निर्वाचन आयोगको आधिकारिक व्यक्तिको सही:

नाम

पद:

स्थान:

मिति : २०७४/...../.....

संस्था प्रमुखको दस्तखत :

परिचयपत्र बाहकलाई मतदान केन्द्र र मतगणना स्थलसम्म प्रवेश अनुमति रहनेछ ।

फसपोर्ट साईजको फोटो ।

Website: www.election.gov.np
Email: www.election@gov.np
www.election.gov.np

पर्यवेक्षकले पालन गर्नुपर्ने कुराहरू:-

निर्वाचन आयोगबाट जारी गरिएको पर्यवेक्षक आचार संहितामा उल्लिखित कुराहरूको पालना गर्नुपर्दछ ।

आचार संहिताका महत्त्वपूर्ण प्रावधानहरू:

- १) निर्वाचन आयोगको सम्मान र प्रतिष्ठामा आघात आउने कार्य गर्नु हुँदैन ।
- २) आफ्नो भूमिका स्वतन्त्र, निष्पक्ष एवम् वस्तुनिष्ठ भई पूरा गर्नुपर्दछ ।
- ३) पर्यवेक्षण गर्दा व्यवहारिक एवम् फराकिलो दृष्टिकोण राख्नुपर्दछ ।
- ४) पर्यवेक्षण गर्दा निर्वाचन कार्यमा बाधा पुऱ्याउनु हुँदैन ।
- ५) निर्वाचनमा खटिएका कर्मचारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकारको सम्मान गर्नुपर्दछ ।
- ६) मतदान केन्द्रमा पर्यवेक्षण गर्दा मतसङ्केत कार्यको तोकिएको स्थानबाट अवलोकन गर्नुपर्दछ ।
- ७) मतदान केन्द्र भित्र मतदातासाग कुराकानी गर्नु हुँदैन ।
- ८) मतदान केन्द्रमा कुनै दल वा स्वतन्त्र उम्मेदवारको समर्थन वा विरोध हुने गरी कुनै कुरा व्यक्त गर्न, गराउन, प्रचार प्रसार वा प्रदर्शन गर्नु हुँदैन ।

यो परिचयपत्र हराएको खण्डमा, पाउनु हुने महानुभावले कृपया निर्वाचन आयोगको कार्यालय वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा नजिकको प्रहरी कार्यालयमा बुझाई दिनुहोला ।

अभिमुखीकरणका विषयहरू

१. निर्वाचनको तयारी :

- निर्वाचन कार्यक्रम
- निर्वाचन अधिकृतहरूको नियुक्ति, तालिम र कार्यालय स्थापना सम्बन्धी व्यवस्था
- निर्वाचन सामग्रीहरूको व्यवस्थापन
- मतदान अधिकृतहरूको नियुक्ति र तालिम
- निर्वाचन सामग्रीहरू लगायत कर्मचारीहरूको मतदान केन्द्रसम्म पहुँचको व्यवस्था
- आचार संहिता र अनुगमनको व्यवस्था
- निर्वाचनको समग्र सुरक्षा व्यवस्थापन
- सञ्चार व्यवस्था

२. निर्वाचन प्रक्रिया :

- मतदान केन्द्रहरू रहने स्थानहरू,
- सर्वदलीय बैठक
- मतदान समय
- मतदान केन्द्र सुरक्षा व्यवस्था
- सञ्चार र अनुगमन प्रणाली
- मतदान सञ्चालन प्रक्रिया
- मतदान प्रक्रियामा महिला तथा अन्य पिछडिएका वर्ग समुदायको पहुँच
- मतदान समाप्त भए पछिका प्रक्रियाहरू, मतपेटिका संकलन र ढुवानी व्यवस्था
- मतगणनासम्बन्धी व्यवस्था
- निर्वाचन परिणाम
- सङ्कटकालीन व्यवस्थापन र उद्धार

पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको नाम :
ठेगाना :

प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ को पर्यवेक्षणका लागि खटाइने
पर्यवेक्षकहरूको विवरण :

क्र.सं.	पर्यवेक्षकको नाम, थर	स्थायी ठेगाना	लिङ्ग	उमेर	महिला/दलित/आदिवासी जनजाति/पिछडिएको वर्ग /अपाङ्गता भएको व्यक्ति	शैक्षिक योग्यता	खटाइने स्थानको नाम		
							मतदान स्थलको नाम	गाउँपालिका /नगरपालिकाको वडा नं.	जिल्ला

संस्था प्रमुखको नाम :

दस्तखत :

मिति :

राष्ट्रीय पर्यवेक्षकहरूका लागि प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन पर्यवेक्षण आचार संहिता, २०७४

निर्वाचन आयोगबाट स्वीकृत मिति २०७४/५/३० गते

प्रस्तावना : स्वतन्त्र, निष्पक्ष र विश्वसनीयत तवरबाट प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभाको निर्वाचन सम्पन्न गर्नको लागि पर्यवेक्षकहरूले पालना गर्नुपर्ने आचरणलाई व्यवस्थितगर्न वाञ्छनिय भएकोले निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा ६ निर्वाचन आयोग ऐनको दफा २२ बमोजिम देहायको आचार संहिता बनाएको छ ।

परिच्छेद-१ प्रारम्भिक

१) **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस आचार संहिताको नाम “राष्ट्रीय पर्यवेक्षकहरूका लागि प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन पर्यवेक्षण आचार संहिता, २०७४” रहेको छ ।
(२) यो आचार संहिता निर्वाचन आयोगबाट स्वीकृत भएपछि प्रारम्भ हुनेछ ।

२) **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस आचार संहितामा :

- (क) “आयोग” भन्नाले संविधानको धारा २४५ बमोजिमको निर्वाचन आयोग सम्झनु पर्छ ।
- (ख) “निर्वाचन” भन्नाले प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्यको निर्वाचन सम्झनु पर्छ ।
- (ग) “निर्वाचन पर्यवेक्षण” भन्नाले निर्वाचनको पर्यवेक्षण कार्यलाई सम्झनु पर्छ ।
- (घ) “पर्यवेक्षण संघ/संस्था” भन्नाले पर्यवेक्षणका लागि आयोगबाट पर्यवेक्षण अनुमति प्राप्त संघ/संस्था सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) “पर्यवेक्षक” भन्नाले निर्वाचनको पर्यवेक्षण गर्न आयोगबाट पर्यवेक्षक परिचय पत्र प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले पर्यवेक्षण संघ/संस्थालाई समेत जनाउदछ ।

३) **आचार संहिता लागु हुने निकाय, संस्था र व्यक्ति** : यो आचार संहिता आयोगबाट पर्यवेक्षण अनुमति प्राप्त संघ संस्था र पर्यवेक्षक परिचय पत्र प्राप्त व्यक्तिलाई लागु हुनेछ ।

परिच्छेद-२

राष्ट्रीय पर्यवेक्षकले पालना गर्नुपर्ने आचरण

४) **पर्यवेक्षकहरूले पालना गर्नुपर्ने आचरण** : (१) निर्वाचनको पर्यवेक्षण गर्दा पर्यवेक्षकले देहायका आचरणको पालना गर्नु पर्नेछ :-

- (क) पर्यवेक्षक परिचयपत्र सबैले देख्ने गरी लगाउनु पर्ने,
- (ख) मतदानकेन्द्र लगायतका निर्वाचन प्रक्रियामा संलग्न सबै निकायहरूमा जाँदा पर्यवेक्षकले शिष्टाचारको पालना गर्नु पर्ने,
- (ग) आफूलाई अनुमति प्राप्त क्षेत्रको मात्र पर्यवेक्षण गर्नु पर्ने,
- (घ) निर्वाचन आयोगको सम्मान र प्रतिष्ठामा आँच आउने कुनै कार्य गर्न नहुने,
- (ङ) स्वतन्त्र, निष्पक्ष, तटस्थ एवम् वस्तुनिष्ठ ढङ्गले निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्नु पर्ने,
- (च) कुनै राजनीतिक दल वा उम्मेदवारप्रति भुकाव वा पूर्वाग्रह राख्नु नहुने,
- (छ) निर्वाचनका सरोकारवालाहरूलाई आक्षेप लगाउने किसिमको व्यवहार गर्नु, गराउनु नहुने,

- (ज) कुनै राजनैतिक दल वा उम्मेदवारको समर्थन वा विरोध हुने गरी पर्यवेक्षकहरूले चिन्ह, व्याच लगाउन वा अन्य कुनै माध्यमद्वारा प्रचार-प्रसार वा प्रदर्शन गर्न गराउन नहुने,
- (झ) निर्वाचन कार्यमा खटिएका कर्मचारीहरूलाई सल्लाह दिन, सूचना प्रदान गर्न र कानूनको व्याख्या गर्न नहुने,
- (ञ) मतदान केन्द्रमा उठेको विवाद समाधान गर्न, निर्वाचन परिणाम प्रमाणित गर्न वा प्रमाण लाग्ने किसिमले वक्तव्य प्रकाशन गर्न गराउन नहुने,
- (ट) कुनै मतदान केन्द्रमा मतदान भईरहेको समयमा मतदान कार्यलाई असर पर्ने किसिमको कुनै सूचना प्रवाह गर्न वा वक्तव्य दिन वा अवाञ्छित क्रियाकलाप गर्न गराउन नहुने,
- (ठ) निर्वाचन कार्यमा खटिएका कर्मचारीहरूको कर्तव्य पालनामा असर पर्ने गरी कुनै किसिमको बाधा अड्चन उत्पन्न हुने कुनै कार्य गर्न गराउन नहुने,
- (ड) मतदान केन्द्रभित्र मतदान अधिकृतको अनुमति लिएर तोकिएको अवधिभित्र मात्र पर्यवेक्षण गर्नुपर्ने,
- (ढ) सुरक्षा संवेदनशीलताको कारण निषेध गरिएका स्थान र मतदान केन्द्रहरूको पर्यवेक्षण गर्नु नहुने,
- (ण) पर्यवेक्षण गर्न जाँदा मतदान अधिकृतबाट अनुमति लिएर कामसँग सम्बन्धित उपकरण मात्र प्रयोग गर्नु पर्ने,
- (त) आवश्यक भएमा मतदातासँग सामान्य जानकारी लिन बाहेक मतदाताको गोप्यता भङ्ग हुने वा मतदानको स्वच्छता र निष्पक्षतामा आँच आउने एवम् मतदान कार्य वा क्षेत्रमा बाधा उत्पन्न हुने किसिमबाट कुनै कार्य गर्न नहुने,
- (थ) निर्वाचन अधिकृत वा मतदान अधिकृतले स्वीकृति दिएमा बाहेक मतदान केन्द्र लगायतका निर्वाचन प्रक्रियाको तस्वीर खिच्न नहुने,
तर निर्वाचन अधिकृत वा मतदान अधिकृतबाट स्वीकृत पाएको अवस्थामा तस्वीर खिच्दा मतदाताले मत सङ्केत गरेको तस्वीर खिच्न नहुने ।
- (त) निर्वाचन अधिकृत वा निर्वाचन आयोगले निर्वाचनको अन्तिम परिणाम घोषणा गर्नु अघि उम्मेदवार विजयी भएको सूचना सम्प्रेषण गर्नु गराउनु नहुने,
- (थ) निर्वाचन प्रक्रिया सम्बन्धमा ऐन, नियम, निर्देशिकाहरूले व्यवस्थित गरेको प्रावधान बारे सञ्चार माध्यमहरूमा टिका टिप्पणी गर्न नपाउने,
तर ती प्रावधानहरू पालना गर्दा देखिएका त्रुटि, कमजोरीहरूलाई आफ्नो प्रतिवेदनमा औल्याउन पाउने ।
- (द) आफूलाई चाहिने साधन र स्रोतको व्यवस्था आफैँ गर्नु पर्ने,
- (ध) पर्यवेक्षण अवधिमा सङ्कलन गरेका सूचनाहरू वास्तविक, सत्य र वस्तुनिष्ठ हुनु पर्ने,
- (न) निर्वाचन पर्यवेक्षणको समीक्षा गर्दा वा प्रतिवेदन दिँदा निर्वाचन प्रक्रियामा प्रभाव पर्ने समग्र तथ्य र कारणहरूको विश्लेषण गरी यथार्थपरक र फराकिलो दृष्टिकोण राख्नु पर्ने,
- (प) मतदान कार्य पूरा भएको पन्ध्र दिनभित्र प्रारम्भिक प्रतिवेदन र तीस दिन भित्र अन्तिम प्रतिवेदन अनिवार्य रूपमा आयोगमा बुझाउनु पर्ने ।
- (फ) मतदानकेन्द्रमा मतदान अधिकृत लगायत मतदानमा खटिएका कर्मचारीहरूलाई उनीहरूको कार्यसम्पादनमा बाधा अवरोध नपु-यउने गरी पर्यवेक्षण गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद ३

आचार संहिताको कार्यान्वयन र अनुगमन

- ६) **अनुगमन टोली गठन गर्न सक्ने** : (१) यो आचार संहिताको पालना भए नभएको जांचबुझ वा अनुगमन गर्न आयोगले आवश्यक ठानेमा अनुगमन टोली वा अन्य संयन्त्र गठन गर्न सक्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुगमन टोली वा संयन्त्र गठन भएकोमा त्यस्तो टोली वा संयन्त्रले जांचबुझ वा अनुगमनसम्बन्धी प्रतिवेदन तोकिएको अवधिभित्र आयोग समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
- ७) **बाधा अडकाउ फुकाउन सक्ने** : यो आचार संहिताको कार्यान्वयन गर्दा कुनै बाधा अडकाउ आई परेमा आयोगले आदेश जारी गरी त्यस्तो बाधा अडकाउ फुकाउन सक्ने छ ।

International Observers Accreditation Procedures and Code of Conduct House of Representative And Provincial Election 2017 (2074)

International Observers Accreditation procedures

Introduction

This document contains the instructions and forms required for obtaining international observer accreditation for the House of Representative and Provincial Election, 2017 (2074).

You are requested to follow the procedure as below to obtain accreditation for the observers:

Step 1: Accreditation for the observer group:

- a. Read the enclosed "Code of Conduct for International Observers" and ensure that you are in agreement with the provisions therein.
- b. Submit the completed "Application for Accreditation for International Observation" (enclosed) to the Observation Liaison Office (the Elections Observation Resource Centre) of the Election Commission.
- c. Together with the above application, submits the completed "Authorisation Form for the Point of Contact" (enclosed) with one passport size photograph. This form will identify the person acting on behalf of the observer group with whom the Observation Liaison Office (the Elections Observation Resource Centre) will interact on observation matters. Please also attach a copy of the person's passport.

The application of observer group will then be reviewed by the Election Commission for final accreditation. International observers for House of Representative and Provincial Election, 2017 should meet the following requirement for accreditation:

- a. Applicant / individual/ institution/ organisation should produce evidence of registration with the relevant authority of own country
- b. The applicant / organisation/ institution should be working for peace building, good governance and promotion of democratic elections.
- c. The applicant / organisation should commit to fully comply with the electoral code of conduct issued by the Election Commission Nepal.
- d. If the applicant institution/organisation is convicted of any wrong doing, or written allegation or other evidence by the ECN or Government of Nepal it will not be processed for accreditation
- e. Election Commission Nepal reserves the right of accreditation.

Step 2: Accreditation for the individual observers

Once the observation group itself has been accredited, the application for the individual observers can then be processed. In order to do so, the following document must be submitted for each observer:

- a. The completed "Declaration and Pledge of International Observer" form (enclosed) along with a passport size photograph and copy of the passport.
- b. CV of observer should be certified by the concerned observation organisation.
- c. Copy of any publication related on election observation
- d. The stack of forms submitted must have a cover page on the observation group's letterhead with a simple listing of the name of each observer and his/her nationality in the sequence in which the completed forms are enclosed.
- e. Applicant can apply directly online and ECN will inform whether the application has been received, or needs further information to furnish. but, the applicant organisation should submit hard copy of required evidence to start accreditation process
- f. If any international observers' Group intends to mobilize their local staff (Nepali) they also need to undergo the due process of accreditation.

The applications for the individual observers can be submitted at the same time as the application for the observer group itself is submitted (See Step 1). However, accreditation to the individual observer will be provided after observer group obtains the accreditation.

Some groups may have to make several submissions on behalf of individual observers. The Election Commission asks that the number of submissions is kept to a minimum.

Step 3: The Issuance of observer accreditation cards

Once the applications for the individual observers have been approved by the Election Commission, accreditation cards will be prepared for each of the observers. When the observer accreditation cards are ready, the contact person of the observation group will be contacted to collect them and the contract person will then be responsible for their distribution. The layout of the cards is illustrated on the enclosed "Sample of Accreditation Card."

Further Instructions:

- a. All applications are to be delivered in person by the authorized contact person of the observer group directly to the Observation Liaison Office of the Election Commission.
- b. A final submission date for the above applications will be established.
- c. The Election Commission will provide an information kit to each observer with minimum required information.

Please note that the Election Commission expects the observer group to provide each observer with comprehensive training on electoral system and the Code of Conduct to be used for House of Representative and Provincial Election, 2017.

Application for Accreditation for International Observer Group

Please tick the appropriate box:

☐ International Organisation	☐ Regional Organisation
☐ Governmental Delegation	☐ Other
☐ Non-Governmental Organisation	

Name of Observer Group: _____

Area of Specialisation: _____

Address of Headquarters: _____

Government Registration
Detail (a copy of the
association of article should
be included) _____

Objectives of Organisation: _____

Office location in Nepal: _____

Telephone no. in Nepal: _____

Fax no. in Nepal: _____

Webpage of Observer Group
(if any): _____

Name of Head/Deputy Head
of Observer Group including
title _____

Mobile no.: _____

Email Address: _____

Anticipated no. of Observers: _____

Anticipated Period of Stay of
Observers: _____

Place and Date of Signature: _____

Seal and Signature of the
Head of the Observer Group
or Organization: _____

Authorisation Form for the Point of Contact

The Point of Contact (POC) will be the sole point of communication between the Election Commission of Nepal (ECN) and the Observer Group. Please submit this form with complete contact details, as well as attach a passport photograph and a copy of passport.

Name of Observer Group: _____

Personal Detail of POC:

First and Last Name of POC: _____

Nationality: _____

Office Location: _____

Mobile no.: _____

Telephone no.: _____

Fax no.: _____

Email Address: _____

I, the Head of the Observer Group, hereby authorise the contact person to perform the following tasks:

1. Sign all necessary documentation on behalf of the Observer Group.
2. Receive/submit all documents and materials to/from the observer group and the Election Commission.
3. Signature of POC :

Please glue or staple a passport photo of the Point of Contact here

Place and Date: _____

Seal and Signature of the Head of the Observer Group or Organization: _____

Declaration and Pledge of International Observers

Observer Group:

Observer's Information:

Name:

Surname:

Nationality:

Date of Birth (dd/mm/yy):

Gender: Male Female

Passport Number:

Country of Residence:

Home Address:

Email Address

I hereby declare that I have received and read the Code of Conduct issued by the Elections Commission of Nepal, and that I have received or will receive training in Electoral Observation from the above mentioned observer group.

I pledge to abide by the Code of Conduct and by the laws of Nepal.

With this pledge I submit the following documentation:

- A copy of my Passport (stapled to this form)
- One auto size photograph (attached to this document) and additional one
- Experience of Election observation (please mentioned the year and country of observation)
- Publication on election observation if any

Please glue or staple
passport photo of
the observer here

Signature of the Observer:

Place and Date:

Seal and Signature of the
Head of the Observer Group
or Organization:

Observer's Information and Placement Details

Name of Organization/Observer's Group :

Address :

S.N	Name of the observer	Age / Gen der	Nationality	Passport No.	Academic qualification	Experience	Proposed deployment	
							Rural Muni/ Muni.	Dist.

Name of Chief /POC:

Signature:.....

Seal of the observer group

Election Code of Conduct for International Observers

1.1 Preamble

In exercising the powers conferred by Section 6 sub-section 4 of the Election Commission Act, 2017(2073), the following Code of Conduct has been promulgated by the Election Commission of Nepal in order to regulate observer for "House of Representatives and Provincial Elections, 2017" of Nepal to be held on the 26th day of the month of November, 2017 (10th of Mangsir of the year 2074) and 7th December 2017 (21st Mangsir 2074 B.S.). This Code of Conduct shall be binding for all Observer Groups, their associated observers and individual observers accredited by the Election Commission of Nepal (hereinafter referred to as "ECN").

1.2 Accreditation

The following provisions have been established by the ECN with regard to the accreditation of international observers:

1. For the purpose of this Code of Conduct, an observer is a person who is part of an international observation group duly accredited by the ECN.
2. Accreditation shall be applied according to the procedures established by the ECN where in an application shall first be presented by the Observation Group. Once the International Group is accredited by the ECN, the group shall then submit an application form listing the individual observers with their attached signed pledges to adhere to this Code of Conduct.
3. The declaration and pledge of international observers' form & required documents should be duly attached.
4. The attached form about the details of the observers and their assignment should be filled.
5. Each Observer Group duly accredited in the above manner shall be solely responsible for all its support arrangements and the costs thereof. The ECN shall not be responsible for any costs incurred.
6. The observer should carry his/her accreditation card at all times while he/she is performing his/her functions as an observer.

1.3 Rights and Privileges of Observer Groups and Observers

1. To observe all phases of the electoral process that includes party and candidate registration; election campaign; preparation for polling; voting

process (except secrecy of the voting), vote counting, issuance and dissemination of the election results;

2. To observe the use of media during electoral process ;
3. To enjoy the freedom of movement throughout the country as designated by the Government of Nepal (The list of restricted areas will be provided to the point of contact while providing accreditation to the group);
4. To access at all times to all facilities (including the polling and counting centers) utilized for the electoral operation as permitted by the concerned returning officers and polling officers;
5. To communicate freely with all the stakeholders in the electoral process, for example: Officials of the Election Commission, voters, political parties, government officials, non-governmental organizations, civil societies, professional organizations, media, etc;
6. To seek information and get timely responses from all stakeholders involved in the electoral process on matters within the scope of the observation;
7. To access to complaints regarding any election related incident; and to the public and relevant stakeholders.
8. To communicate the findings of the observation in an accurate and comprehensive manner at any time.

1.4 Duties of Observer Groups and Observers

International Observers have the following duties with regard to their observation of the electoral process:

1. Observers shall at all times recognize and respect the customs, culture and sovereignty of Nepal;
2. Observer groups have a duty to brief their observers fully on the electoral process and the provisions of this Code of Conduct prior to deploying any observer;
3. Observers shall exercise their role with impartiality, objectivity and independence and shall at no time indicate or express any political bias or preference. Observers shall refrain from carrying, wearing and displaying any electoral campaign material or any article of clothing, emblem, badge, pictures, symbols or other items denoting support for or opposition to any political entity;
4. Observers shall respect the election officials, and exhibit a respectful and courteous attitude to election officials, voters and candidates;

5. Observers shall identify themselves immediately and cooperate with the electoral officials;
6. Observers shall undertake their duties in an unobtrusive manner and not interfere with the election process. Observers shall refrain from influencing or providing guidance to persons involved in the electoral process/voting;
7. Observers shall respect the instructions given by polling officer to limit the number of observers to enter into the polling centers in order to maintain calm and conducive environment for polling.
8. Observers shall observe the voting on polling day from a reasonable distance, and refrain from talking to voters inside the polling station and from asking voters about their political inclination. Observers shall respect the secrecy of the voting and not interfere with the orderly conduct of the voting process;
9. Observers shall abstain from adjudicating disputes, certifying results, or providing written statements as evidence to be used in relation to dispute resolution;
10. Observers shall not issue any disputable statement disturbing the operation of polling.
11. Observers should register any information or event which may be in contradiction with the electoral laws or regulations or the Code of Conduct issued by the ECN and shall immediately bring this to the attention of the ECN. While obliged to inform the Commission thereof, the observers shall refrain from intervening in the incident itself;
12. Observer Groups shall be accurate and comprehensive in their review of the election and must consider all factors that affect the electoral process when issuing statements and reports;
13. Observer Groups shall be transparent and reveal all methods used for information-gathering including facts and methodologies upon which conclusions are based;
14. Individual observers shall refrain from issuing personal statements about the electoral process to the public and media;
15. Observers shall refrain from slanderous or defamatory public statements regarding the ECN or any other electoral stakeholders;

16. Observers shall refrain from announcing election results issuing any statement pertaining the process and result prior to the formal announcement of result from ECN;
17. Observers shall maintain due secrecy on the matters pertaining to voting and counting;
18. Observers shall refrain from bringing, using, and carrying any arms/weapons and other restricted items
19. Observers shall remain in close liaison with Point of Contact and ECN;
20. Observer groups shall submit a preliminary report within 15 days of election and a comprehensive report within 30 days after the election result is published.
21. Observer groups shall not drink alcohol alcoholic beverages while performing their function as observers.

1.5 Revoking Accreditation

The Election Commission may revoke accreditation of any Observer Group or individual if the group or the observer fails to abide by the laws of Nepal or violates this Election Code of Conduct.

Sample of International Election Observer Accreditation Card

  निर्वाचन आयोग, नेपाल ELECTION COMMISSION, NEPAL	
House of Representative and Provincial Election, 2017 प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४ INTERNATIONAL ELECTION OBSERVER ACCREDITATION CARD अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचय-पत्र	
Card No. परिचयपत्र नं:	पासपोर्ट साईजको फोटो ।
Name नाम:	
Observer Group पर्यवेक्षक समूह	
Nationality राष्ट्रियता	
Card valid until परिचय पत्र बहाल रहने अवधि	
Signature of holder परिचय पत्र पाउनेको सही:	
Signature of the designated official of the ECN निर्वाचन आयोगको आधिकारिक व्यक्तिको सही:	
Name नाम:	
Designation पद:	
Date and place of issue जारी भएको मिति र स्थान:	
The holder of this card will have unhindered access to the electoral premises परिचयपत्र बहाललाई मतदाता केन्द्र र मतगणना स्थलसम्म प्रवेश अनुमति रहनेछ ।	
Website: www.ecn.gov.np Email: ecn@ecn.gov.np	

Observers shall at all times abide by the prevailing laws of Nepal and International Observer Code of Conduct of the Election Commission of Nepal

This code includes:

- Observers shall at all times recognise and respect the customs, culture and sovereignty of Nepal;
- Observers shall exercise their role with impartiality, objectivity and independence;
- Observer groups shall be accurate and comprehensive in their observation;
- Observers shall undertake their duties in an unobtrusive manner and not interfere with the election process;
- Observers shall respect the role, status and authority of election officials;
- While inside electoral facilities, observers shall identify themselves immediately and follow the instructions of the electoral officials;
- When requested, observers shall present a passport or a national ID with a picture in conjunction with presenting this card; and
- Observers shall observe the voting from a reasonable distance, and refrain from talking to voters inside the polling station.

यो परिचयपत्र हराएको खण्डमा, पाउनु हुने महानुभावले कृपया निर्वाचन आयोगको कार्यालय वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा नजिकको प्रहरी कार्यालयमा बुझाई दिनुहोला ।

Special Guests Accreditation

House of Representative And Provincial Election 2074 (2017)

Introduction

This documents contain the instructions and the form required to apply for accreditation as a Special Guest for the House of Representative And Provincial Election, 2074 (2017).

Please observe the following procedures in order to obtain accreditation as a Special Guest:

Step 1: Application for accreditation as a Special Guest

- Submits the completed "Application for Accreditation as Special Guest" (enclosed) to the Observation Liaison Office of the Election Commission.
- The application form must include any accompanying staff you may wish to bring along for your visit to the electoral facilities, which could include assistants, close protection and an interpreter. We ask that you consider keeping the entourage small.
- Attachment a copy of the passport or national ID-card of those applying for an accreditation card.
- Review the enclosed "Code of Conduct for International Observers".

The application of the Special Guest will be reviewed by the Election Commission for accreditation after submission.

Step 2: Receive the Accreditation Cards

When your application has been approved by the Election Commission the Observation Liaison Office will contact you once the accreditation cards are ready for collection.

The layout of the Special Guest Accreditation Cards is illustrated on the enclosed "Sample of Special Guest Accreditation Card."

Application for Accreditation as Special Guest

Name: _____

Surname: _____

Title: _____

Nationality: _____

Passport number: _____

Organization (if any): _____

Address while in Nepal: _____

Contact person (if any): _____

Mobile number: _____

Email: _____

Entourage:

Full Name and designation: _____

Full Name and designation: _____

Full Name and designation: _____

Full Name and designation: _____

Place and Date of Signature: _____

Special Guest signature: _____

Sample of Special Guest Accreditation Card

निर्वाचन आयोग, नेपाल
ELECTION COMMISSION, NEPAL

House of Representative and Provincial Election, 2017

प्रतिनिधि सभा र प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन, २०७४

SPECIAL GUEST

विशिष्ट अतिथि

Card No.

परिचयपत्र नं:

Name

नाम:

Nationality

राष्ट्रियता

Card valid until

परिचय पत्र बहाल रहने अवधि.....

Signature of holder

परिचय पत्र पाउनेको सही:.....

Signature of the designated official of the ECN

निर्वाचन आयोगको आधिकारिक व्यक्तिको सही:

Name

नाम:

Designation

पद:

Date and place of issue

जारी भएको मिति र स्थान:

The holder of this card will have unhindered access to the electoral premises
परिचयपत्र बाहकलाई मतदान केन्द्र र मतगणना स्थलसम्म प्रवेश अनुमति रहनेछ ।

website: www.election.gov.np
Email: ecn.planning@gmail.com

पासपोर्ट साईजको
फोटो ।

**Election Commission of Nepal
Kantipath, Kathmandu**

**Call for international observers to observe "House of Representative and
Provincial Election 2017" of Nepal**

(First time published on 9th September, 2017)

Election Commission of Nepal (ECN) announces its call for submission of applications for the observation of "House of Representatives and Provincial Elections 2017" of Nepal no later than 30th September 2017. The terms and conditions for the application by international organizations / communities / individuals are as follows.

1. Background

The "House of Representatives and Provincial Election, 2017" is scheduled to be held on 26th November & 7th December 2017 in Nepal. The objectives of call for application are: to witness and observe the overall management of above elections and to contribute to conduct of elections in a free, fair and credible manner. Moreover, other objectives to call international organizations/communities are: to involve them in transparent electoral processes of Nepal and to develop and strengthen mutual relations with international organizations/communities in electoral management process in order to maintain the credibility of ECN.

2. Accreditation procedures for International Observers

This section contains the instructions and forms required to obtain accreditation for international observers of "House of Representatives and Provincial Elections, 2017 (2074)" of Nepal. Procedures below must be followed in order to obtain accreditation for your observation groups/organization/institution and the observers in the group/organization/institution.

2.1 Application procedures for accreditation for the observer group:

- a. "Code of Conduct for International Observers" has already been approved by the Commission. Observer should carefully read the ECoC and ensure compliance of the provisions therein.

- b. Completed "Application form for Accreditation for International Observation" (enclosed) to the Observation Liaison Office (the Elections Observation Resource Centre) of the Election Commission Nepal should be submitted online.
- c. "Authorization Form for the Point of Contact" (enclosed) with one passport size photograph should be submitted with complete application form. This form will identify the person acting on behalf of the observer group with whom the Observation Liaison Office (the Elections Observation Resource Centre of ECN) will interact on observation matters. A copy of the person's valid passport should be attached herewith.

2.2 Accreditation Requirements

- f. Applicant (Organizations/Communities/Individuals) should produce evidence of registration with the relevant authority of their own country
- g. Applicant (Organizations/Communities/Individuals) should have a working experience in the field of election, electoral process, money & politics and so on.
- h. All applicants (Organizations) should fully comply with the ECoC promulgated by the ECN.
- i. ECN shall not be responsible for accreditation of application if the information provided is wrong.
- j. Election Commission of Nepal fully deserves the right of accreditation.

2.3 Terms and conditions for accreditation for the individual observers

Once the observation group itself has been accredited, the application for the individual observers can then be processed. The following documents should be submitted for each observer in order to be accredited as an observer.

- g. The completed "Declaration and Pledge of International Observer" form (enclosed) along with a passport size photograph and a copy of the passport.
- h. CV Certified by the concerned observation organization/institution.
- i. A copy of any publication related to election observation
- j. The stack of forms submitted must have a cover page on the observation group's letterhead along with the name of each observer and his/her nationality in the same sequence as enclosed in completed forms.
- k. Applicant can apply directly online on (observer.election.gov.np) (***For you kind information: application can be submitted after 5 days from the announcement of the notice***) and ECN will inform status of the application to the applicant. But, the applicant organization should submit hard copy evidence required to process accreditation. (A sample for the application can be downloaded from (www.election.gov.np.)
- l. Group intended to mobilize their local staff (Nepali) also need to undergo the due process of accreditation.

- m. The individual applicant's application as an observer should be submitted at the same time as the observer group (See Step1) and have to wait until the group accreditation has been completed.
- n. Groups can make several submissions on behalf of individual observers if required.

2.4. The Issuance of observer accreditation cards

Once the application of individual observer has been approved by the Commission, the accreditation cards shall be prepared for each observer. Then the contact person of the observers' group shall be informed to collect the card.

Further Instructions:

- d. The contact person of the observer group should directly submit all the applications to the Observation Liaison Office of the Election Commission of Nepal.
- e. A final submission date for the above applications shall be announced at a later stage.
- f. The Election Commission of Nepal will provide an information kit of minimum information required for each observer.

Please note that the Election Commission of Nepal expects the observer groups to provide each observer with comprehensive training on electoral system and the Election Code of Conduct (ECoC) to be used for "House of Representatives and Provincial Elections, 2017" of Nepal.

2.5. Application for Accreditation for International Observer Group

Please tick the appropriate box:

☐ International Organization	☐ Regional Organization
☐ Government Delegation	☐ Others/Individual
☐ Non-Governmental Organization	

Name of Observer Group:

Area of Specialization:

Address of Headquarters:

Government Registration Detail (a copy of the association of article should be included)

Objectives of Organization:

.....

.....

Office location in Nepal:

Telephone no. in Nepal:

Fax no. in Nepal:

Webpage/Email of Observer Group (if any):

Name of Head/Deputy Head of
Observer Group including title.....

Mobile no.:

Email Address:

Anticipated no. of Observers:

Anticipated Period of Stay in Nepal:

Place and Date of Signature:

Seal and Signature of the Head of
the Observer Group/Organization:.....

2.6. Authorization Form for the Point of Contact

The Point of Contact (PoC) will be the sole point of communication between the Election Commission of Nepal (ECN) and the Observer Group. Please submit this form with completed contact details, as well as a passport size photograph and a copy of passport.

Name of Observer Group:

Personal Detail of PoC:.....

First and Last Name of PoC:

Nationality:.....

Office Location:.....

Mobile no.:.....

Telephone no.:.....

Fax no.:.....

Email Address:.....

Please glue or
staple a passport
size photo of the
Point of Contact
here

I, the Head of the Observer Group, hereby authorize the contact person to perform the following tasks:

4. Sign all necessary documentation on behalf of the Observer Group.
5. Receive/submit all documents and materials to/from the observer group and the Election Commission of Nepal.
6. Signature of PoC :

Place and Date:

Seal and Signature of the Head of the Observer Group/Organization:

2.7. Declaration and Pledge of International Observers

Observer Group:

Observer's Information:

Surname: Middle Name: First Name:

.....

Nationality:

Date of Birth (dd/mm/yy):

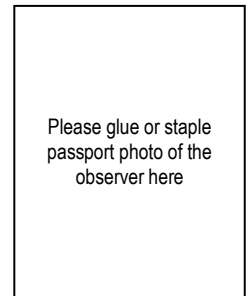
Gender: Male Female

Passport Number: Passport Type:

Country of Residence:

Home Address:

Email Address Contact No:

I hereby confirm that I have received and read the Election Code of Conduct issued by the Election Commission of Nepal, and that I have received or will receive training in Electoral Observation on behalf of the above mentioned observer group.

I pledge to abide by the Election Code of Conduct, Election Laws and by the laws of Nepal.

I submit the following documents herewith:

- A copy of Passport (stapled to this form)
- One auto size photograph (attached to this document) and additional one
- Experience of Election observation (please mention the year and country of observation)
- Publication on election observation if any

Signature of the Observer:

Place and Date:

Seal and Signature of the Head of
the Observer Group or Organization:

2.8. Observer's information and placement detail

Name of organization/Observer's Group :

Address :

S.N.	Name of the observer	Age / Gender	Nationality	Passport No.	Academic qualification	Experience	Proposed deployment	
							Rural Muni./Muni.	Dist./Province

Name of Chief /PoC:

Signature:

Seal of the observer group